

Вариантите в Паневритмията и необходимостта от тяхната систематизация

Румен Бакалов, “Научно-практическа школа Беинса Дуно”

Паневритмията може да се разглежда от различни точки – като танц, музикални гимнастически упражнения, духовна практика, метод за лечение, метод за самовъзпитание, наука за хармонията във Вселената и т.н. Вероятно, всяка от тази гледни точки има своите основания и ще бъде полезна в процеса на изучаване и практикуване на Паневритмията.

Създаването/даването на Паневритмията (или по-скоро приспособяването на идеалната Паневритмия към конкретните условия на материалния живот) е процес продължил години, а не еднократен акт. Според източниците, с които разполагаме, този процес вероятно завършва някъде към 1942 г. Ако приемем условно за начало даването на музиката на “Изгрява слънцето” през 1922 г. (22.10.1922 г., IV л., 2 г., ООК то имаме един процес с продължителност около 20 години. Главна фигура в този процес естествено е Учителя. Освен него обаче участвуват още много други – при изучаването, обучението, изпълнението, описанието на движенията, записването на музиката, текста, записването на принципите, отпечатването на различните издания. Най-общо казано, това е един колективен процес. Едва ли е възможно днес да се установят със сигурност имената на всички участници и техният конкретен принос, но може да се каже, че всеки от тях или всички заедно в една или друга степен са повлияли на крайния резултат.

Налице е още един процес, който започва почти едновременно с първия и продължава и до сега – този на обучението по Паневритмия и стремежа за достигане до нейното правилно изпълнение в съответствие с идеала, оставен ни от Учителя. Този процес има както индивидуален, така и колективен компонент, съответстващи на съответните форми на съзнание. Схващането за правилно изпълнение на Паневритмията е нормално да се променя във времето в зависимост от знанията, които ни дава третия процес - този на научното изследване и обосноваване на Паневритмията, който едва сега започва.

Ако разгледаме Паневритмията като танц или музикални гимнастически упражнения, бихме могли да дефинираме и нейните компоненти – музика, текст, движения. Дори едно най-общо изследване на наличните източници показва неоспоримо съществуването на варианти и на трите компонента. Това не бива да ни учудва. Тези варианти са обективно обусловени от характера и протичането на първите два процеса – този на създаването/даването и този на обучение и изпълнение в условията на липса на научно изследване и обосноваване. Картината се усложнява още повече не само от наличието на различия в описанията на Паневритмията от различните периоди, които притежаваме под формата на писмени документи, но и между тези описания и практиката, каквато ни я представят спомените, снимките, аудиозаписите, филмите.

Примери

Текст

Текстът на “Евера” се появява в материала от 1933 г. и там песента има три куплета. В 1935 г. вторият куплет вече липсва и имаме само 2 куплета.

В 1933 г. и в 1935 г. “Красота” се нарича “Маджесто-Еlegantо”, а “Подвижност” – “Вивендо”. В 1933 г. “Побеждаване” се нарича “Форсимо”, в 1935 г. наименованието “Форсимо” е дадени в скоби. Текстът на това упражнение според изданието от 1935 г. е

от 4 куплета, като последния се повтаря 2 пъти, т.е. 5 куплета. “Побеждаване” според текста от 1941 г. е от 4 куплета, като само първият е еднакъв с варианта от 1935 г. Останалите са съвършено различни. Упражненията от “Запознаване” до “Стъпка по стъпка” се появяват в 1935 г. под едно общо заглавие “Балетите”. Текст на упр. “Наранина” изобщо липсва.

В изданието от 1938 г. е даден само текстът на упражненията: “Аум”, “Мисли”, “Изгрява слънцето”, “Промисъл”. Като текстът на “Аум” се различава от вариантът в 1935 г.

Музика

За упражнението “Аум” в 1935 г. е отбелязано, че се повтаря 5 пъти. Музиката от 1938 г. също дава 5 повторения, а в 1941 г. те са вече 4. Интересен е въпросът защо в 1938 г. не е даден текстът на всички упражнения, когато имаме такъв още от 1935 г.

“Красота”, “Подвижност” и “Колко сме доволни” са в различни тоналности в изданията от 1938 г. и 1941 г.

Движения

Тук има също много варианти, които откриваме при сравнение на описанията от 1933 г. и 1938 г., документалните филми, спомените.

Дори и най-повърхностният анализ показва, че имаме процес на изменения на Паневритмията, вероятно в резултат на анализ на процеса на нейното приложение, с оглед адаптиране на метода в съответствие с конкретните условия, т.е. опити и изправяне на погрешки. Това заключение се подкрепя от следните думи на Учителя:

“Двадесет години аз правя опити, и още ги продължавам. Някои казват: Нека се изкажем. Искат като в един събор, догматически да разрешат въпроса. Тия неща не стават изведнъж. Туй може да го направи друг, но аз не се занимавам с това, защото нашето учение почива на опит, като в една лаборатория, трябва да се работи, опити да се правят, да се коригира.”

.....

“Моето учение не е на теория и диспут, то е основано на строг научен опит. Аз съм подложил всички, и най-малките подробности на това учение на опит, на строг опит. **Ние сме готови да изправим всичките му погрешки. Всяко учение, което се прилага в материалния живот, не може да се приложи идеално, но има начини, има методи за това прилагане. Там дето методите се укажат погрешни, ще ги изменим, но принципите си остават едни и същи.**” Новият живот, СБ, 1922 г.

Как да се подходи в тази ситуация? Именно тук ще ни помогне систематизацията на вариантите. Първата стъпка би следвало да бъде описание на вариантите на всеки един компонент в съответствие с цялата налична засега информация. След това е необходимо да се формулират различни критерии за класификация и оценка на вариантите като например: съответствие с принципите, правдоподобност, въздействие върху изпълнителите, актуалност, взаимосвързаност и др. Третата стъпка би трябвало да бъде избор на вариант с оглед да бъде изпълняван колективно на определено място, в определен период от време и с конкретна цел. За това също така е необходимо да се формулират критерии. Изборът на вариант следва да бъде добре обоснован и документиран, за да може при получаване на нови сведения, документални материали, резултати от научни изследвания, както и в процеса на развитие на научно схващане за Паневритмията, да може този избор да бъде коригиран. Това ще позволи да се избегне догматизирането и да се върви напред в нашите разбирания за Паневритмията и нейното ефективно прилагане.

В процеса на изследване и стремеж да разрешим противоречията, които откриваме, ние се развиваме, научаваме се да работим заедно, да си помагаме в нашето движение напред. Не трябва да смятаме, че някой от нас знае пълната истина и ние трябва да я приемем такава, каквато той я вижда. Да излагаме информацията, която имаме, да събираме факти, резултати, да ги направим достояние на работещите по тези въпроси, за да могат повече хора да мислят върху тях. В крайна сметка, добре би било всеки сам да направи избор, да вземе решение на базата на тази събрана информация, а не да разчита на мнението на друг човек. Защото, това е, което всъщност ни развива.

И къде другаде, ако не в Словото на Учителя, ще намерим опората, за да разрешим противоречията, които срещаме в Паневритмията.

“Някои ме питат защо като говоря не ви довеждам до края на въпросите, но ги оставям открити. Моята цел не е да ви давам разрешени въпроси, но да ви накарам да мислите свободно и самостоятелно, да четете, да изучавате природата и това, какво са казали гениите, учените, пророците, Учителите.”

“Ще каже сега някой, че има противоречие. **Да, противоречия съществуват само за ония индивиди, които не могат да мислят, а ония, които мислят, могат да примирят тези противоречия.**” “Ако пребъдете в мене.”, НБ, Сила и живот, V серия.

“Онези от вас, които ме слушат, трябва да ме разбират добре, да мислят право. Никой от вас не трябва да се обезсърчава, нито да се съблазнява. Озлобяват се старозаветните, съблазняват се новозаветните, наскърбяват се праведните, **а ученикът винаги се радва на противоречията, които среща в живота си. Той знае, че всяко противоречие е една велика задача в живота му, която той трябва да реши.** Тия противоречия не са само факти, както някои ги наричат, но те са резултат на всички четири вида живот, които текат в нашия организъм.”

“Пътят на ученика” СБ, 19 август 1927 г.

“При това вие трябва да знаете, че се намирате в процес на развитие. **Ето и аз ви дадох една незавършена работа, вие да я завършите. Красотата седи в незавършените процеси.** .. Нервната система на съвременния човек не може да издържа абсолютната хармония в тоновете, в звуковете, вследствие на което и в речта и в музиката се допуска поне един дисонанс. ... Животът може да се продължи благодарение на дисонансите. ... Ако дисонансите са много на брой и на малкия разстояние един от друг те предизвикват разпокъсване в нервната система. Ако обаче те са бързи, т.е. кратки и на голямо разстояние един от друг, те са необходими за смяна на състоянията в живота.”

Устои на съзнанието, ООК, год. VI (1926-1927), Том 1

Постоянното и задълбочено проучване на Словото на Учителя, съчетано с практически опити и наблюдения, ще ни помогне да разрешим задачата, пред която сме изправени, и да развием и издигнем на едно ново, по-високо качествено ниво разбирането си за Паневритмията, и като следствие и нейното изпълнение. По този начин ще развием и себе си. Изследването на Паневритмията трябва да бъде непрекъснат процес. Прилагането на резултатите от него трябва да става разумно.

Определено смятам, и надявам се да съм изяснил в известна степен, че достигането до правилно изпълнение на Паневритмията в настоящите условия е една изключително трудна задача. Тази задача трябва да се осъзнае в цялата нейна пълнота и сложност и да се формулира коректно, за да бъде успешно решена. Опитите за

разрешаване на отделни противоречия при непълно, неточно, фрагментарно формулиране на задачата, без да се отчитат връзките с цялото, са обречени на неуспех.

В заключение искам да подчертая, че не трябва да се стремим да приспособяваме Паневритмията към нашето сегашно ниво на разбиране, а обратно, да развиваме схващането си за нея в резултат от натрупването на нови факти, опитност, научни резултати.

Литература

- 1) “Новите гимнастически музикални упражнения”, 7 юли 1933 г, Изгрев, неиздаден материал написан на пишеща машина.
- 2) Асинета, “Паневритмия”, 1935.
- 3) Беинса Дуно, “Паневритмия”, София, 1938 г.
- 4) “Паневритмия – песни на хармоничните движения” , София, 1941.
- 5) “Слънчеви лъчи – музика, движение и говор от Учителя”, София, 1942.